

Donderdag 1 november 1917 – ochtendeditie

Berlijn, 31 oktober. Officieel avondbericht: In Vlaanderen wisselende bedrijvigheid van het geschut.

Donderdag 1 november 1917 – avondeditie

Londen, 31 oktober. Officieel. Bij de krijgsverrichtingen ten noorden van de spoorweg Ieper-Roeselare hebben wij gisteren 191 gevangenen, onder wie 3 officieren, gemaakt.

Vandaag zijn plaatselijke gevechten geleverd in de buurt van de spoorweg Ieper-Staden. Wij hebben daardoor onze linie enigszins verbeterd.

Londen, 1 november. Officieel: Vannacht is de vijandelijke artillerie ten oosten en ten noordoosten van Ieper in touw geweest.

Wij hebben een vijandelijke troepenmacht, die was samengetrokken in de buurt van Passendale, door ons vuur verstrooid.

Londen, 1 november. Officieel bericht uit Oost-Afrika van 31 oktober. In het westelijk operatiegebied hebben samenwerkende Britse en Belgische colonnes de Duitse troepen uit het district Mehenge verdreven. Ze zijn teruggetrokken naar de streek van Mgangira (aan de Luwega, ten oosten van Mehenge). De Duitsers hebben op hun terugtocht twee kanonnen in de steek gelaten.

Londen, 1 november. De admiraliteit deelt mede: De luchtdienst heeft maandagnacht een aanval gedaan op de vliegvelden van Sparappelhoek en Varsenare. Het zicht was uitstekend en het bombarderen geschiedde nauwkeurig. Alle vliegtuigen zijn teruggekeerd.

Londen, 31 oktober. Officieel: Harde wind en slagregen hebben gisteren de luchtdienst erg belemmerd. Niettemin hebben onze vliegtuigen het grootste deel van de dag met de aanvallende troepen samengewerkt en de artillerie veel goede wenken gegeven.

Na middernacht, toen het weer plots opklaarde, hebben onze vliegers meer dan twee ton ontplofbare stoffen op de stations Roeselare en Ingelmunster, alsmede op rijdende treinen en vijandelijke kampementen geworpen.

In een luchtgevecht is een Duits vliegtuig neergeschoten; wij missen er ook een.

Uit de Engelse pers.

Londen, 1 november. De militaire medewerker van de Times schrijft: Wij kunnen er op rekenen, dat het Italiaanse leger zich op de een of andere defensieve lijn zal herstellen. Er is een lichtzijde aan de toestand. Het jaargetijde nadert, waarin de krijgsverrichtingen in Frankrijk en Vlaanderen gewoonlijk, evenals in de Alpen, uitdoven, maar in de Italiaanse vlakten belet niets, de gehele winter door te vechten en dat is een voordeel voor de partij met de grootste militaire hulpmiddelen voor de langzame vernietigingsoorlog gedurende de gehele winter. Het westelijk front is er een, waar de geallieerden elkaar zo nodig hulp kunnen verlenen. Men moet niet denken, dat wij voornemens zijn ons veldtochtplan in het westen op te geven.

Het Italiaanse vak van het Westelijk front moet van bijkomstig belang blijven. Er staan daar slechts weinig Duitse divisies en een van de redenen, waarom ze er zijn, is, ons in verleiding te brengen om een schim in plaats van de werkelijkheid na te jagen en onze dodelijke greep in Vlaanderen te laten verslappen. Wij behoeven daarom ons

besluit niet te wijzigen om onze plannen in Vlaanderen en in Frankrijk tot hun logische einde op het goede ogenblik te volvoeren.

Londen, 1 november. De militaire medewerker van de Times bij het Engelse leger in Frankrijk steekt de draak met de bewering in het Duitse legerbericht dat Passendale tijdelijk verloren gegaan was, maar in een krachtige tegenaanval door de Duitsers hernomen kon worden. Dat is, zegt hij, pure onzin. De enige grondslag ervoor is, dat nadat de Canadezen het verste punt bereikt hadden, dat hun als doel gesteld was, enige kleine Canadese patrouilles, toen zij niets meer te doen hadden, uit nieuwsgierigheid in het dorp geneusd hebben en daar geen tegenstand ontmoetten, aangezien de vijand er blijkbaar vandoor gegaan was. Ze konden daar niet blijven, omdat, als de grens voor de opmars vooraf bepaald is, de Engelse kanonnen bij de geringste waarschuwing het gehele terrein voor hen uit schoonvegen en ieder van onze soldaten die daar voor de linie bleef, onvermijdelijk vernietigd zou worden door zijn eigen gordijnvuur. De soldaten moeten op de aangewezen lijn halt houden. Men vermoedt, dat de Duitsers in Passendale door een paniek bevangen werden en uit vrees voor een aanval er van door gingen, maar toen zij merkten dat de Engelsen de plaats niet bezet hielden, bij druppeltjes terug kwamen, wat dan de roemrijke tegenaanval is geweest. Maar onverschillig hoe groot de verwarring of paniek onder de Duitsers moge geweest zijn, wij hebben op die plaats van het front alles genomen wat wij wilden nemen en houden dat nog tot op deze minuut. In de loop van de dag zijn, behalve die welke gisteren vermeld was, nog twee tegenaanvallen gedaan, die echter geen van beide enige indruk op ons maakten of er ook maar gevaarlijk uitzagen.

De slag aan de IJzer.

Havre, 31 oktober. De verjaardag van de slag aan de IJzer is gevierd met de uitreiking van onderscheidingstekens aan invalide Belgen.

Segers, de Belgische minister van marine, heeft, in antwoord op een redevoering van de vertegenwoordiger van de Franse regering, gesproken over de helden, die zich op zee voor het grote ideaal hebben opgeofferd als slachtoffers van de Duitse barbaarsheid. Minister Segers schetste vervolgens de rol van de Belgische militairen aan de IJzer, waar zij streden als aan de Thermopylae. Het Belgische leger verloor in 14 dagen 14.000 doden en gekwetsten. Maar wat zou het! De Belgen hadden gehoorzaamd aan hun koning en gered wat er van de vaderlandse grond over was. Dergelijke feiten voorspellen goeds voor de toekomst. Duitsland wil vrede, maar een Duitse vrede, niet berustend op het recht en de beginselen van nationaliteiten; een vrede, die voor onze kleinkinderen een nog verschrikkelijker oorlog voorbereidt. Er is geen Belg, geen Fransman die dat wil, want de zegevierende afloop van de oorlog, die ondernomen is voor rechtvaardigheid en vrijheid, is voor niemand aan twijfel onderhevig, ondanks de pogingen van de Duitsers, die er op uit zijn de stemming der naties te ondermijnen. Wij antwoorden eensgezind in optreden en wil door de oorlog voor een roemrijke vrede voort te zetten.

Onze correspondent te Havre meldt, dat de Duitsers nieuwe oorlogsmachines in de nabijheid van het Belgische front hebben opgesteld. Het zijn kleine ijzeren torens, die vier man kunnen bevatten en bestemd zijn om in de grond geplant te worden.

Dies irae. (Van onze correspondent Emanuel de Bom).

Antwerpen, 30 oktober.

Toen, op 25 augustus 1914, voor de eerste maal, 's nachts, een Zeppelin over de slapende stad schrik, dood en vernieling kwam

zaaien, heb ik aan deze krant een bericht geseind, de jobstijding meldend en het verhaal van de gevallen slachtoffers; ik heb er toen aan toegevoegd deze woorden: "het zal niet vergeten worden."

Toen, de 7^e, 8^e en 9^e oktober 1914, het granaten en shrapnells regende over onze hoofden en wij, sidderend, in onze kelders ons onzalig einde zaten af te wachten, telkens opbevend als de luchten werden doorkliefd van het ijselijk gejang, of de aarde scheen te splijten van de vervaarlijke ontploffingen, terwijl de hemel rood kleurde van de branden, die onze arme stad teisterden, toen hebben we gedacht en ik heb toen geschreven: "dat vergeten we nooit!"

Wat we van vijandelijke zijde niet konden vergeten, en niet vergeten, zullen we dit nu kunnen, nu deze jongste zondagavond, de 28^e oktober 1917, terwijl de verliefde paren door de straten kuierden onder de gesluierde hemel, waar een doffe maan schuil ging, opeens, met een nooit te vergeten knal, de ijselijkste der rampen op ons is neergestort? In uw avondblad van gisteravond leest men in een hoekje, naast zovele andere moordtjdingen, zo dat het haast een banaal berichtje gaat lijken, dat "een vliegeraanval op Antwerpen heeft plaats gehad", en daarna nog een, en dan van die enkele doden ...

Ik heb er dicht bij gestaan, en op enkele voetstappen van mij af, op de hoek der Brederodestraat, tuimelden ze vermorzeld neer, de ongelukkigen die aan hun deur stonden te praten over de grote knal en de afschuwelijke brand ginds in de Montignystraat! Er werden in onze stad een veertigtal onschuldige mensen gedood op de slag of begraven onder puin en langzaam verstikt of verplet, vrouwen, kinderen, mannen, oude en jonge; terwijl ze wandelden, of terwijl ze rustig aan tafel zaten, een oude vrouw die op haar man wachtte, allen goede mensjes, die broers of zonen aan het front hebben, Belgen, die

hun vaderland lief hebben, en er voor stierven, door welke moorddadige hand?

De eerste bom, een geweldige, die heel de stad deed opspringen, viel te kwart over acht. Weldra zag men de hemel in lichterlaaie aan de zuidkant, de steeds beproefde zuidkant. Het was vermoedelijk op het Zuidstation gemunt, maar er was een diepe kuil gegraven in de Montignystraat, een eind verder, en huizen werden verpulverd met man en muis; een jongen, die aan de piano zat, lag vermorzeld; het huis Delhaize, het socialistische Hulp en Onderstand in puin, al de huizen op heel de lei en het omliggende, één glasscherf, en overal kreten van gewonden, geweeklaag en geschrei. De vlammen stegen op, nadat de gasleiding ontploft was, en laaiden hoog boven de huizen. Maar, wat infernaal mag heten, toen de brandweer juist was opgetrokken om de brand te blussen, en van heinde en verre de mensen waren toegestroomd, uit nieuwsgierigheid, om te zien of er bv. niets was beschadigd aan het museum, of om een helpende hand uit te steken, toen viel, te midden van de menigte, waar ik mij met een bevriend kunstenaar onder bevond, een nieuwe bom, en dodde er een tiental op de slag!

Bebloede hoofden, gekneusde ledematen, verscheurde kleren, was al wat men zag.

Iedereen vluchtte weg om zijn lijf te redden, de ene links, de andere rechts. Toen ik de boulevard ten einde was geraakt, op de hoogte van de Keiserlei, hoorde ik opnieuw een knal, en terug een schelle klaarte naar de Scheldekant toe: ook daar was het bloedig spel aan gang.

Op de Paulusplaats, hoorde ik later, was een hele steeg, door arme mensen bewoond, geheel in puin geslagen, de bewoners gedood! Maar daarmee was het niet uit! Wat had Antwerpen dan misdaan, dat ze ons helemaal wilden vernielen? Aan de kant van het Centraal

Station en de Dierentuin was het nu te doen. En ik vernam, dat in de Pelikaanstraat in een Pools cafeetje, een vrouw was getroffen, nog een man gedood, dat er zes bommen terecht waren gekomen in de Dierentuin, en daar in het omliggende al de ruiten en het glaswerk hadden verbrijzeld.

Daarmee was het niet uit. Toen wij tegen elf uur trachtten de vriend op te sporen, die wij (ten onrechte, gelukkig!) dood waanden, hoorden wij op de St. Jacobsmarkt, vlak bij de kerktoren, boven onze hoofden het onheilspellende gesnor, een vlammetje glom, en – pang! ... een ijselijke bof klonk weer, ditmaal in de richting van de Falconkazerne, of, zoals later bleek, in die van het Stuivenbergstation. En alle doelen gemist! Geen enkele militair zelfs maar geraakt! Wat een misselijke droom, wat een nachtmerrie! Wij zagen de zoeklichten dwalen door de doffe hemel, overal de lichtslangetjes en pijlsignalen opgaan, als bij een vuurwerk: daar ging hij, de tweedekker, een van de drie, en de verwensing van de mensen vervolgden hem, maar hij bleef ongenaakbaar.

Dat is het vriendelijke bezoek van zondagavond geweest, en zo heeft Antwerpen opnieuw ervaren, dat men ons niet vergeet: maar!! of wij vergeten zullen?